

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧІЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ЧЕРВЕНЬ

Число 6 (126)
КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Весняна толока

у Національному музеї народної архітектури і побуту просто неба в Пирогові наше земляцтво взяло участь у весняній толоці з благоустрою території навколо рідного будинку.

Погода виявилася прихильною до учасників дійства, був теплий сонячний день із приємним вітерцем, який допомагав землякам приводити навколишню територію у належний стан.

На захід прибуло біля 40 чоловік. На чолі із головою земляцтва Віктором Ткаченком і його заступниками Тетяною Літошко, Володимиром Пушкарьовим та Миколою Борщем на присадибній ділянці із великим задоволенням попрацювали земляки відділень: Сосницького – Володимир Борисенко,

ЛІТО майстра

У людському житті є теж свої пори, як у природі. Не є винятком і відомий майстер пензля та різця Микола Стратілат. Як на мене, його творчість складає одне з найвищих досягнень сучасного малярства та гравюри, яке відзначається і вірністю традиціям, і неповторним новаторством. Про це неодноразово говорили сучасні критики, а тому не будемо повторюватися в оцінках. ➡ 3

Запрошуємо земляків на відкриття каплички на місці затоплених Старого і Нового Глибова. Збір 30 червня у центрі с.Косачівка. Контактний телефон: 067-323-99-11

Михайло Кашич; Варвинського – Володимир Зуб, Віктор Кононенко; Ріпкинського – Алла Гуртова, Володимир Пінчук; Бахмацького – Анатолій Собора, Олександр Костюк, Віктор Сідельов, Юрій Костюк; Коропського – Сергій Кудін, Сергій Ковтун, Антоніна Гавриленко, Тетяна Синякова; Ічнянського – Віктор Пабат, Микола Ігнатенко; Ніжинського – Микола Білан, Нінель Навроцька, Петро Захарченко, Ніна Щоголіва, Михайло Марченко; Менського – Валентина Гавриш, Віктор Яцухно; Новгород-Сіверського – Петро Катіман із сестрою Тамарою; Семенівського – Олександр Бичков із дружиною Юлею та дитиною; Прилуцького – Микола Федоренко, Володимир Холодний із дружиною Лілею та дитиною; Козелецького – Тетяна Ляліна, Людмила Ткаченко; Носівського – Віктор Черненко, Володимир Проценко; Куликівського – Володимир та Світлана Лузани; молодіжного – Василь Тройна із дружиною Ольгою та дитиною, Юлія Ясинська із подругою Оксаною, Сергій Третяк із дитиною, Петро Захарченко та інші.

Взявши в руки необхідний інвентар, чернігівські кияни дружно попрацювали біля рідної кожному хати.

➡ 6

Мудрість Сократа була в тому, що він не думав, що знав те, чого не знав.
ЦИЦЕРОН

У ЧЕРВНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ЛИТВИН Микола Олексійович – 80-ліття. Народився 14 червня 1932 року в селі Мамекине Новгород-Сіверського району. Був помічником Голови Верховної Ради України та Голови Ради Міністрів України, першим заступником директора РАТАУ. Працював у Центральній виборчій комісії, Київській міській державній адміністрації, апараті Верховної Ради України та у Секретаріаті Кабінету Міністрів України, науковим консультантом Президента України, керівником Служби Глави Адміністрації Президента України. З 2002 р. – керівник Секретаріату, перший помічник Голови Верховної Ради України.

Кандидат історичних наук. Нагороджений орденом "Знак Пошани", Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, Почесним знаком товариства "Чернігівське земляцтво", медалями. Заслужений працівник культури України.

ВОВК Василь Семенович – 75-ліття. Народився 7 червня 1937 року в селі Веприк Бобровицького району. Життя присвятив медичній діяльності. Працював у різних медичних закладах. Був лікарем-анестезіологом-реаніматором вищої категорії міського урологічного центру Київської лікарні №14 (Жовтнева). Пенсіонер.

АНТОНЕНКО Іван Федорович – 75-ліття. Народився 10 червня 1937 року в селі Бутівка Сосницького району. Головний спеціаліст медичного управління ЗАТ "Укрпрофоздоровниця".

КАВА Єлизавета Яківна – 75-ліття. Народилася 14 червня 1937 року в селі Стара Басань Бобровицького району. Працювала начальником відділу збуту Київського дослідно-експериментального заводу засобів автоматичного управління. Пенсіонерка.

МОРОЗЮК Світлана Сергіївна – 75-ліття. Народилася 14 червня 1937 року в смт Березна Менського району. Пройшла шлях від старшого лаборанта до старшого наукового співробітника в Інституті ботаніки імені М.Г.Холодного НАНУ. Згодом працювала викладачем кафедри ботаніки Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. Нині працює професором кафедри екології Інституту природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М.П.Драгоманова. Кандидат біологічних наук. Відмінник освіти України. Нагороджена нагрудними знаками імені Василя Сухомлинського та академіка Фоміна.

Автор першого вітчизняного підручника з біології для шостого класу. Має близько 200 друкованих праць.

РОЛІК Володимир Іванович – 70-річчя. Народився 4 червня 1942 року в селі Вільшана Ічнянського району. Працював інженером, старшим інженером, завідувачем лабораторії, начальником конструкторського бюро, завідувачем лабораторії СКБ, провідним інженером виробничого об'єднання "Електрон-маш". Нині – на пенсії.

СТРАТИЛАТ Микола Іванович – 70-річчя. Народився 6 червня 1942 року в селі Макіївка Носівського району. Працював художником, графіком. Був художнім редактором журналу "Народна творчість". Нині – професор кафедри дизайну Інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну ім. М. Бойчука. Учасник багатьох республіканських, всесоюзних, міжнародних виставок. Персональні виставки проходили у Празі, Будапешті, Парижі, штаб-квартирі ЮНЕСКО. Серія робіт "Знищені святині" виставлялася в Римі (Ватикан), а також у США, Німеччині. Автор альбомів "Храм і духовність", "Храм – оберігач духовності" та "Поетизація в образах". Створив ілюстрації до 100 книжок, виконав понад 700 екслібрисів. Його твори представлені в багатьох музеях та приватних колекціях як в Україні, так і за її межами.

Народний художник України. Член Національної спілки художників України та Національної спілки журналістів України. Лауреат премії ім. М.Коцюбинського. Має найвищу нагороду Фонду міжнародних премій ЮНЕСКО – орден святого Миколи Чудотворця.

Художник-оформлювач календарів Чернігівського земляцтва на 2000, 2001 та 2003 р. Почесний член Ради товариства.

РЯБЕЦЬ Микола Семенович – 70-річчя. Народився 15 червня 1942 року в селі Прибни Корюківського району. Трудовий шлях віддав військовій діяльності. Проходив військову службу на посадах командира дивізіону, командира полку, заступника командира корпусу ППО з озброєння, заступника командуючого армією ППО з озброєння. Був заступником головного командувача військ ППО України з озброєння. Перебував в Афганістані. Нині – віце-президент Асоціації "Небо України".

Учасник бойових дій. Генерал-лейтенант. Має державні нагороди.

РИМША Леонід Мечиславович – 70-річчя. Народився 23 червня 1942 року в селі Радуть Ріпкинського району. Біля 50 років пропрацював на ВАТ "Київський завод електротранспорту". Нині інженер I категорії, головний фахівець цього підприємства.

ВОРОБІЙОВА Людмила Василівна – 65-річчя. Народилася 1 червня 1947 року в місті Корюківка. Впродовж 20 років працювала викладачем геологорозвідувального технікуму. Нині – доцент кафедри історії та теорії господарства Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Доктор філософії. Автор більше 30 наукових праць. Член правління громадської організації "Наукове товариство ім. Сергія Подолинського". Нагороджена почесними відзнаками.

ШОСТАК Анатолій Вікторович – 65-річчя. Народився 26 червня 1947 року в смт Козелець. Працював бригадиром, інженером-технологом Козелецького районного об'єднання "Сільгосптехніка". У 1981 р. закінчив з відзнакою Українську сільськогосподарську академію. З того часу життя пов'язане з цим закладом, де він обіймав посади асистента, старшого викладача, доцента. Нині – доцент кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України ім. М.П.Момотенка.

Член-кореспондент Академії наук вищої освіти України. Відмінник освіти України. Нагороджений срібною медаллю ім. В.І.Вернадського, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

ВАКУЛЕНКО Микола Степанович – 60-річчя. Народився 5 червня 1952 року в селі Турківка Прилуцького району. Генеральний директор ТОВ "Санта-Експ-Буд". Заслужений будівельник України. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня, лауреат-дипломант Виставки народного господарства.

СТЕПАНЕЦЬ Василь Якович – 60-річчя. Народився 6 червня 1952 року в селі Стара Гутка Семенівського району. Працював заступником начальника відділу Головного військово-медичного управління Міністерства оборони України, головним спеціалістом відділу кадрів Департаменту охорони здоров'я Міністерства оборони України. Нині – на пенсії.

Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС. Полковник медичної служби. Учасник бойових дій в Афганістані.

Нагороджений орденом III ступеня "За службу Батьківщині".

ШУРИГА Віктор Іванович – 60-річчя. Народився 15 червня 1952 року в місті Корюківка. Пропрацював 20 років директором київської середньої загальноосвітньої школи № 4. Нині – начальник відділу з питань виховної роботи районного управління освіти Дніпровського району м. Києва.

Двічі обирався депутатом Дніпровської районної ради. Відмінник освіти України. Нагороджений медаллю "За трудову доблесть", нагрудним знаком В. Сухомлинського.

БАХНЕНКО Олександр Миколайович – 60-річчя. Народився 25 червня 1952 року в місті Мена. Відомий стоматолог. Був лікарем-інспектором райвідділу охорони здоров'я Подільського району м. Києва. З 1979 р. – лікар-стоматолог, заступник головного лікаря, головний лікар стоматологічної поліклініки Київської центральної базейнової клінічної лікарні МОЗ України, а з 2012 р. – головний лікар Центральної стоматологічної поліклініки МОЗ України. Кандидат медичних наук. Заслужений лікар України. Віце-президент Асоціації стоматологів України.

ШКУРКО Володимир Дмитрович – 60-річчя. Народився 27 червня 1952 року в селі Авдіївка Сосницького району. Працював інженером з управління реактором, начальником зміни реакторного цеху Чорнобильської атомної станції. Нині – диспетчер НАЕК "Енергоатом". Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня.

СЕМЕНОВА Надія Яківна – 55-річчя. Народилася 6 червня 1957 року в місті Новгород-Сіверський. Працювала головним спеціалістом Управління соціального захисту Харківської райдержадміністрації Києва. Нині – заступник начальника відділу бухгалтерського обліку і фінансової звітності Міністерства з питань надзвичайних ситуацій.

Нагороджена Почесною відзнакою МНС України.

ГАРБУЗ Ольга Петрівна – 55-річчя. Народилася 19 червня 1957 року в селі Кобижча Бобровицького району. Займалася викладацькою діяльністю. Нині працює головним спеціалістом служби у справах неповнолітніх Дарницької державної адміністрації. Помічник депутата Дарницької райради. Обиралася депутатом Харківської районної ради 1998–2002 рр.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

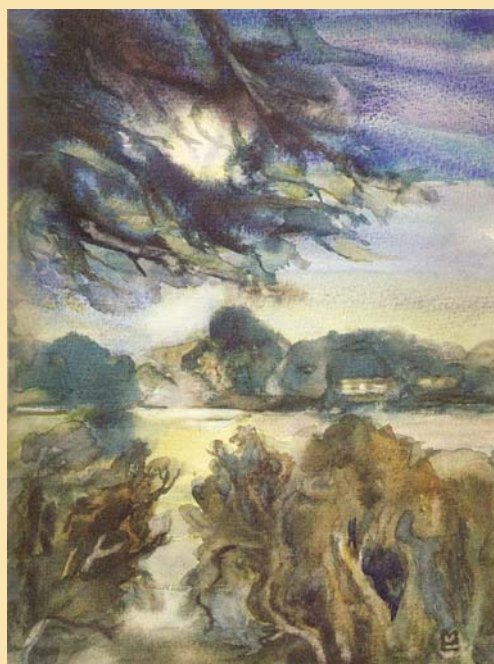
ЛІТО майстра

⇐1

Ми вже писали про Миколу Івановича, але поважна дата – 70-річчя від дня народження спонукає нас знову принагідно згадати бодай ті досягнення, які склали найсвіжіші штрихи біографії творця. Вихідець із старовинного села Макіївка Носівського району, він назавжди залишився вірним і своїй малій батьківщині, і її людям. Оскільки ж у художників такого рівня є щаслива можливість піднести найрідніший куточок землі до вершин усього людства, Микола Стратілат ось уже багато десятиліть творить образ Чернігівщини у акварелях, гравюрах. Вони стали суттю його життя і мають щасливе перевисання у вічність. Такою духовною енергетикою наповнена і найсучасніша серія гравюр "Свята земля", яка склала основу персональної виставки в Національному музеї Т.Г.Шевченка.

Життя сучасного художника не увінчане лаврами. Навпаки, час постійно випробовує його на міцність характеру. З одного боку – нещодавнє визнання через присвоєння звання Народного художника України, з іншого – безкінечні митарства, пов'язані із відсутністю державного захисту. Скажімо, є у Миколи Стратілата скромна майстерня на старовинному Андріївському узвозі. Там царство його душі, там народжуються і втілюються в життя задуми картин, екслібрисів, там є можливість бути самим собою. Та якби ж то було так! Новітні новориші постійно зазіхають на ласий шматок центру Києва, ладні знести з лиця землі не тільки майстерні художників, а й Андрія Первозванного із хрестом. І ось тісна майстеренька нашого земляка двічі палиться. Оскільки вона знаходиться в старо-

му занедбаному будинку, митця змушують робити ремонт і платити за оренду неймовірно ви-

соку ціну. Про яку ж тоді духовність сучасного суспільства можна говорити і що залишиться після всіляких геростратів у спадок нащадкам?

Та між тим Микола Іванович залишається оптимістом і працює на рівні вічних партитур. А ще готує нових художників як професор інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Бойчука. А ще доволі активно підключається до роботи в земляцтві. І коли збирається дружнє товариство з першої-ліпшої

нагоди, у слухну хвилину звучить його закличний козацький голос, і класично мистецьке обличчя випромінює сердечну доброту кожному, хто опиняється в його силовому полі.

Отже, незважаючи на солідну дату життя, кажемо, що Микола Стратілат, народжений у червні грізного окупаційного 1942-го, знаходиться у розповні творчого літа і своєю роботою підтверджує, що не збирається перебиратися в осінній смуток.

Леонід ГОРЛАЧ

Цього року ми відзначили 67 річницю Перемоги нашого народу у Великій Вітчизняній війні. Чи не найстрашнішою серед багатомісячних подій була ця війна для нашої Чернігівщини. Вона назавжди залишилась у пам'яті не одного покоління. Можна по-різному ставитися до Великої Вітчизняної війни, можна по-різному її називати, але хіба можна забути тих, хто поліг в боях, хто віддав своє життя для щастя інших? І Чернігівщина пам'ятає: сьогодні в області налічується 1071 військово поховання тих часів, близько 1300 пам'ятників та пам'ятних знаків. Наше покоління у довічному боргу перед тими, хто здобув ту перемогу.

Напередодні святого для кожного не байдужого українця дня, а саме 8, група земляків у складі Миколи Шелеста, Василя Широкова-Палички та Тетяни Літошко, Петра Катімана, Анатолія Боброва, Василя Тройни і Сергія Кудіна вирушили на рідну Чернігівщину привітати ветеранів села Озерне, що у Козелецькому районі, та взяти участь у мітингу і панахиді по загиблих в роки Великої Вітчизняної війни біля братської могили.

Чому саме село Озерне? Попередньо планувався виїзд більшої кількості ветеранів на Чернігівщину, але їх поважний вік та, на жаль, стан здоров'я не дозволили багатьом із них бути в цій поїздці. А село Озерне розташоване за 7 км від кордону Київської та Чернігівської областей. Не можемо не розповісти про це село. Місцевість тут особлива. Від падіння давнього метеориту серед чистого поля утворився ряд озер-кругів із великою глибиною. Одне із них отримало назву Святе і знаходиться посередині цього села. Та й, до речі, до 1957 року село теж називалося Святе. Озеро, на жаль, поступово замулюється. Ще 50 років тому його глибина сягала 12 метрів, а нині 4-5 метрів. Як ліс, виріс очерет, що по периметру оточив 30-ти гектарне озеро. Риби ще багато, але вона дрібна. Над озером, де встановлено пам'ятник загиблим, ми відчули особливий мікроклімат: воно потопав в зелені долин, у розмаїтті декоративних кущів.

У 2009 році на храмове свято Петра і Павла було освячено нову церкву, а нова церква – це надія на відродження життя. І вже цього року в селі з'явився інвестор, який взявся за приведення озера до порядку, його очищення і зариблення. Зараз робота триває на стадії проекту. Озерне мале село, у ньому налічується близько 140 дворів, у яких проживає близько 270 жителів, серед яких 30 дітей шкільного віку...

В перші дні війни із села пішло на фронт близько 90 чоловік, а за роки війни ще близько 200 чоловік. Не повернулося додому 153 чоловіки. В центрі села знаходиться пам'ятник загиблим та пропалим безвісти односельчанам та 4-м червоноармійцям. До нього наша делегація і прибула.

Нас зустрічає сільський голова Ольга Скоба. Знайомимось. Починає підтягуватись народ. Ольга Григорівна розповідає, що в селі зараз проживає 5 ветеранів війни, а саме: Семен Щур, 1923 року народження, пройшов всю війну, був поранений при звільненні Києва; Іван Отрошко, 1935 року народження, сапер, брав участь у розмінуванні після війни, був поранений; Іван Дмитренко, 1927 року народження, брав участь у війні із Японією; Петро Отрошко, 1927 року народження, воював під кінець війни; Микола Жорноклінов, 1941

року народження, сапер, поранений під час розмінування після війни, він же голова первинної ветеранської організації села. На жаль, прийти змогли не всі, але були присутні їх дружини, рідні, вдови, актив села, благочинний Козелецького району протоієрей Андрій (Пилипчак). Відвідавши храм святих апостолів Петра і Павла, поспілкувавшись із місцевими мешканцями, розповівши про наше об'єднання земляків, роздавши кожному із присутніх газету "Отчий поріг" та пов'язавши символ Перемоги – Георгіївську стрічку, ми всі стали мов єдине ціле.

Спочатку настоятель сільського храму протоієрей Андрій разом із матушкою Марією відслужили панахиду по загиблих в роки Великої Вітчизняної війни, потім ветерани, об'єднавшись в єдиний стрій, поклали вінок від земляків та квіти до пам'ятника загиблим. Далі розпочався мітинг, який вела бібліотекар села Ірина Отрошко. Спочатку вона розповіла про те, як розпочиналась війна, як присутній Семен Щур, будучи кур'єром, приніс у село страшну звістку, як він їхав по селу на коні і говорив людям про війну, як люди сприймали цю звістку із страхом та недовірою. З перших днів війни пішли на фронт кадрові воїни, багато було тих, хто воював на фінському фронті, а потім попали на війну із фашистами. Життя 153 односельців забрала війна. Їх прізвища та імена по

батькові вона зачитала. Треба було бачити обличчя селян під час цього перечислення, зачитала і тих, хто повернувся, не забула сказати слово і про вдів. Далі слово взяла голова сільської ради. Ольга Григорівна закликала жителів села засвідчити повагу, оточити піклуванням і подати необхідну допомогу ветеранам, що пройшли крізь полум'я Великої Вітчизняної, і підкреслила, що вона переконана: це не лише наш громадський обов'язок – це знак справжньої людської вдячності.

Від вдів виступила Параска Отрошко, розповіла, як після війни жінки, поклавши похоронку за ікону, засукували рукава і працювали, бо не було кому, як гинули діти від боеприпасів, як вона по крупинках записала розповіді про службу свого чоловіка і все це зберегла для нащадків. Далі була хвилина мовчання і пам'яті за всіма загиблими.

Слово взяв директор приватного підприємства Сергій Квітка. Він подякував за подвиг, наголосивши, що війна в кожного когось забрала із близьких і наше завдання пам'ятати, вшановувати та допомагати ветеранам. А ветеранів попросив передавати свій досвід, бо це допоможе процвітання України, та вручив цінні подарунки. Микола Жорноцьков привітав з днем Перемоги всіх присутніх, побажав не забувати ратний подвиг та земно вклонився всім ветеранам. Від гостей прозвучали слова подяки ветеранам Петра Катімана. Він подякував їм за сине небо, цвіт бузку, підкреслив, що післявоєнним ветеранам дуже допоміг їх досвід. Потім були вручені подарунки та квіти від земляцтва.

На цьому мітинг було завершено, а вшанування ветеранів перейшло в більш ніж сторічне приміщення, де нині розташовується сільська рада. За святковим столом ветерани говорили вже більш емоційно. Василь Широков-Паличка розповів про те, як він партизанів, був на краю смерті, врятувало тільки чудо. Микола Шелест коротко розповів про свій бойовий шлях і випадки, які траплялися із ним на війні, і всім побажав дожити до його років. Василь Тройна розкрив таємницю, як він потрапив на війну уже в сучасну Югославію, підкреслив документи та обдурили батьків. Він зробив висновок, що війна – це найбільший злочин проти людства і прочитав свої ліричні вірші. Виступили й інші ветерани та гості, говорили довго, змістовно, згадували війну, свій бойовий шлях, повоєнні роки, бажали здоров'я і щоб це прекрасне місце навколо Святого озера ніколи не було порожнім.

Але, на жаль, нам потрібно було від'їжджати. То, вручивши подарунки для місцевої бібліотеки, ми прощаємося і прямуємо до Києва, бо завтра 9 травня. І в цей день Перемоги наші земляки також взяли активну участь у заходах з вшанування ветеранів Вели-

кої Вітчизняної війни у Києві. Це – покладання квітів до могили Невідомого солдата на площі Слави, до інших монументів загиблих, участь у заходах в парку Партизанської Слави та панахидах на честь загиблих на війнах. Окремо хочеться відзначити участь наших земляків у військової демонстрації на честь старших побратимів, ветеранів Великої Вітчизняної війни, а саме: кілька бойових бронемашин у супроводі колони (афганців) та ветеранів війни у військової формі із нагородами пройшли урочистим маршем від Меморіалу вічної слави до Всеукраїнського пам'ятника полеглим у Афганістані, символічно об'єднуючи меморіали двох воєн.

Не можемо не подякувати тим людям, які залишилися не байдужими до організації поїздки на Чернігівщину та вшанування ветеранів: керівнику Козелецького відділення Володимиру Саченку, Щорського – Ярославу Солтису,

чорнобильського об'єднання – Олексію Павленку.

Велике спасибі та земний уклін всім, хто щиро привітав творців Великої Перемоги, героїв фронту та тилу, дітей війни, вшанувавши пам'ять полеглих на війнах.

Сергій КУДІН,

керівник ветеранського об'єднання
Фото автора та Петра КАТІМАНА

Весняна Толока

Упорядкували територію біля будинку – покосили траву та прибрали сміття, побілили дерева, впорядкували газон і клумби, обкопали, підживили чорноземом і добривами та полили водою деревця, посаджені того року, спиляли сухі гілки, посадили нові дерева, вирубили кущі-паразити, обстригли декоративні кущі, висадили квіти. Перший заступник голови Тетяна Літошко похвалила наших земляків за активну працю і звітувала, що козельчани привезли на суботник 70 кущів хризантем, варвинці 10 саджанців агрусу, порічок та смородини, а представники ветеранського відділення Сергій Кудін та Петро Катіман привезли саджанці вишень та слив. Окрім хризантем, були посаджені традиційні для Чернігівщини квіти: чорнобривці, космеї, півники (ірис), півонії. Окрім цього, було розбито три клумби за типом альпійських гірок на пнях. Роботи вистачило всім. Найменшому землякові було 6 місяців від народження. Його обов'язком було не заважати працювати молодим батькам – чомно спати у колясочці або милуватися верхівками беріз і ялин, а найстаршому, якому разом із Першотравнем розпочався відлік 85 років, теж була робота – він формував живу огорожу.

Своїми враженнями щодо суботника люб'язно поділилися земляки.

Олександр Костюк:

– Толока була організована на найвищому рівні. А представники наших осередків всю роботу зробили не за три, а за дві години. Усі добре попрацювали і залишилися задоволеними результатами.

Михайло Марченко:

– Дуже приємно, що організовано такий суботник. Саме тут ми зустрілися із земляками всіх районів Чернігівщини. Де б ще можна було це зробити! Всі на славу потрудилися. Це дійсно було свято.

Віктор Черненко:

– Мені приємно за таке свято, що було сьогодні. Дійсно, на нього зібралося багато людей. По мірі можливості всі старалися виконати якусь роботу. Всі працювали від душі.

Сергій Кудін:

– Така толока є дуже доброю та правильною справою. Її потрібно робити частіше, тому що присадибна територія заростає швидко та сильно. Велика дяка організаторам акції за таке свято.

Петро Захарченко:

– Це правильна традиційна подія. На неї кожного року збирається земляцтво, щоб підтримувати у належному стані рідний будинок та його прилеглу територію. Це сторінка життя земляцтва.

Антоніна Гавриленко:

– Прекрасно, плідотворно та дружно попрацювали. Я задоволена.

Микола Борщ:

– У мене залишилось супер хороше враження. Прекрасна погода, як ніколи, прийшло багато людей і висаджено багато молодих дерев та квітів.

Віктор Пабат:

– Дякуючи мудрості голови Віктора Ткаченка, наше земляцтво завжди робить добрі і корисні справи, і при тому конкретні. І сьогоднішня зустріч, що увінчалася посадженням дерев та квітів, прибиранням території, говорить про монолітність і українську душу, яка завжди бажає, щоб у її оселі був порядок. І от нині ми навели порядок і своєю працею зробили корисну справу для нащадків.

Микола Федоренко:

– Дуже дружно попрацювали. І такі заходи потрібно проводити частіше, не тільки весною, а й осінню. Весь колектив дуже красиво працював. Дай Бог всім здоров'я.

Алла Гуртова:

– Враження у мене залишилися самими добрими. Праця дає насна-

гу і створює людину. Чим більше працюєш, тим більше молодієш. Тому для мене щонайперше є наснага у житті. Треба усім нам озеленювати нашу рідну Україну.

Володимир Лузан:

– У мене залишилося дуже приємне враження. Робота на свіжому повітрі на радість, як і колективна праця.

У весняній толоці, окрім нашого земляцтва, взяли участь інші громадські товариства. Так, активно потрудилися біля своїх хат представники Волинського, Житомирського, Рівненського, Сумського, Закарпатського, Чернівецького, Хмельницького, Черкаського, Запорізького, Херсонського та інших земляцтв. Завітав до земляцьких будинків у цей день і новий директор музею Дмитро Заруба, який подякував Віктору Ткаченку за допомогу у наведенні порядку біля пирогівських садів і обмінявся із ним думками про проведену акцію та перспективи подальшої співпраці. Віктор Ткаченко зазначив, що, як і у попередні роки, представники земляцтв України беруть активну участь у впорядкуванні територій біля своїх садів і сьогодні їх представники активно трудяться на своїх ділянках. Ідея щорічного прибирання у Пирогові була свого часу ініційована Асоціацією земляцьких організацій України. Є велика Україна – це рада земляцтв, і є мала Україна – це Пирогове, де представлена вся територія нашої держави. Нинішньою акцією ми декларуємо свою причетність до малої батьківщини. Є ідея у кінці вересня або на початку жовтня провести другий етап толоки і на ньому продовжити впорядкування території.

У свою чергу Дмитро Заруба був дуже вдячний за активну роботу земляцтв у толоці. Він зазначив, що дуже добре те, що нині із кожним земляцтвом музей веде активну співпрацю. Це тільки піднімає імідж самого музею і надає рекламу про його існування. Одне тільки негарно, що

поки що не всі області України підключилися до толоки, але у майбутньому це питання, мабуть, вирішиться позитивно.

Після напруженої роботи всі наші земляки, як і представники інших земляцтв, перебралися до великого столу, щоб підвести підсумки толоки та проголосити тости за учасників проведеного дійства. Під час цього заходу Дмитро Заруба виголосив тост за чернігівців та подарував Вікторові Ткаченку книгу про музей у Пирогові.

Леонід РУСИЧ

Фото автора та Сергія КУДІНА

В обороні

Полеміка довкола мовного питання точиться всі двадцять із гаком років незалежності України. А становище української мови все погіршується, і для цього не треба робити різні дослідження. Особливо тривожний стан виник із введенням до освітньої системи великого "реформатора" Табачника, який поспішає зруйнувати все досягнуте за останні роки становлення України. Тягнеться його удавка й до Міжнародного курсу української мови імені Петра Яценка, котрий відбувся вже в 12-й раз.

рідного слова

Ось і цього разу в затишному приміщенні Національного театру ім. І. Франка відбулася заключна частина великомасштабного дійства. Це стало можливим завдяки підтримці справжніх патріотів України, сущих у різних куточках планети, оскільки держава самоусунулася від патріотичного руху дівчорі. Дійство було справді хвилюючим. В залі можна було побачити щасливих переможців конкурсу, вчителів і дітей із різних куточків України. Задавали тон виступачі бо-гунці. Із світлим благословенням виступив митрополит Київський і всієї Руси-України Філарет. Коротке слово мовив і голова Ліги українських меценатів відомий благодійник Володимир Загорій. А далі впереміж із концертними номерами відбулося вручення багатьох нагород цьогорічним переможцям, серед них і стипендій Президента України. Присутні мали можливість почути виконавчого ди-ректора Ліги, який по суті тримає на плечах весь тягар конкурсних клопотів, Ми-хайла Слабошпицького, голови Національної спілки письменників України Вікто-ра Баранова, відомого письменника Юрія Щербака, поета й народного депутата України Павла Мовчан та багатьох інших.

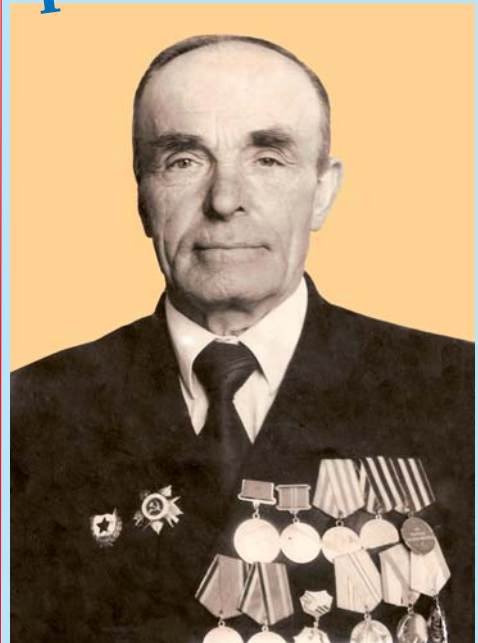
Слід сказати, що на урочистому закритті були присутні і члени нашого земля-цтва: поети Дмитро Головка та Леонід Горлач, журналісти Віталій Коваленко, Михай-ло Малаш й Сергій Панкратів, поетка Надія Кольцова та її чоловік агроном Леонід, дослідник Микола Букатий та інші, всього близько двадцяти чоловік. Так що й наші свідомі сіверяни стоять в обороні українського слова, чи не єдиного оберіга народу.

Валентин АВДЄЄНКО
Фото Леоніда РУСИЧА

Ось уже й 71-й рік із часу початку Вели-кої Вітчизняної минає, уже й батько мій, воїн за обов'язком і вчитель за покликан-ням, давно в засвітах. А я знову беру в ру-ки старий зошит і вчитуюся в рядки його споминів. А згадувати було що...

Не стихаюча розмова

Тимофія Павловича Фесенка покликали до армії ще в 1940 році. Служив у артилерії. За-лишився гармашем і з початком війни. Були три-вожні криваві шляхи відступу на Смоленщині, оточенські дні й ночі, із яких винесли війську святиню – прапор полку. Були люті бої за Моск-ву, у яких відзначився й артрозвідник Фесенко, за що отримав медаль "За оборону Москви". А коли розпочався визвольний похід, шляхи мого батька пролягли не через Україну – були бої в Білорусії, Литві, Східній Пруссії. І збереглися в за-писах солдата скупі свідчення ратного подвигу рядових війни, багато з яких не змогли поверну-тися до мирного життя.

У ці літні мирні дні я дістаю його щоденник, поховккі фотографії, бойові нагороди. Вдивля-юся в рідні риси обличчя на знімку і так хочеть-ся, щоб батько там, у іншому світі, почув мої слова великої вдячності, любові до нього і гор-дості за його ратний подвиг. Він приніс із фронтів медалі "За відвагу", "За оборону Моск-ви", "За взяття Кенігсберга", "За перемогу над Німеччиною", орден Великої Вітчизняної війни II ступеня. Ще один подібний орден знайшов його вже у мирні часи. Отже, і мій батько, котрий усе життя навчав дітей у рідній Антонівці на Варвин-щині, гідно боронив добро й світло в лихі літа війни. Для мене це справа священна. А він просто виконав свій громадянський обов'язок. Як і тисячі земляків.

Надія КОЛЬЦОВА

У нашому Товаристві є чимало земляцьких родин, які повним складом входять до його чисельних рядів. До них, зокрема, належить родина Давиденків, яка складається з подружжя Михайла Івановича та Валентини Олександрівни, а також їх доньки Ірини та сина Андрія.

Земляцька родина Давиденків

Михайло Іванович народився 4 травня 1949 р. в с. Велике Устя Сосницького району в сім'ї фронтовика Івана Івановича Давиденка, який другого лютого поточного року відсвяткував свій 91-й день народження.

Михайло Давиденко закінчив Глухівський технікум механізації сільського господарства та Київський автодорожній інститут. Працював механіком радгоспу "Бондарівський" Сосницького району, після строкової військової служби – техніком-конструктором автобазис Академії наук УРСР. Обіймав посаду заступника директора підприємства в системі "Сільгосптехніки". З 1978 р. – директор Київського підприємства матеріально-технічного забезпечення, після акціонування – голова правління ВАТ "Київоблагротехпостач". Зараз генеральний директор ПрАТ "Київоблагротехпостач".

Михайло Іванович вважає, що всі гаразди і успіхи посялися на його життєвій ниві завдячуючи доброму помічнику – енергійній, життєрадісній дружині Валентині, яка є доброю мамою та бабусею, чудовою господинею, зразковою берегинею сім'ї.

Валентина Олександрівна народилася 27 квітня 1952 р. в с. Білошицька Слобода Корюківського району в сім'ї вчителя математики Олександра Миколайовича Квача, який був ще й директором тамтешньої сільської школи.

Тогочасна робота директора школи нагадувала службу офіцера в різних гарнізонах. От і Олександр Миколайович працював директором шкіл у трьох районах Чернігівщини. Після Білошицької Слободи директорував у Рейментарівці Корюківського району, Великому Усті Сосницького району та перед виходом на заслужений відпочинок – в рідному селі Калиновича Варвинського району.

Сучасне приміщення Великоустівської ЗОШ І-ІІІ ступенів було збудоване саме тоді, коли директором школи був Олександр Квач.

При виборі професії Валентина Олександрівна не пішла батьковою стежиною. Їй більше хотілося бути медиком. Спочатку було навчання в Міжгірському медичному училищі Закарпатської області, а потім у Київському медичному інституті. Працювала медсестрою в Ужгородській міській лікарні, фельдшером і лікарем-стоматологом у Київській обласній лікарні. З серпня 1985 р. до виходу на пенсію у вересні 2011 р. працювала

в одній з районних поліклінік столиці. Лікар вищої категорії з більш ніж сорокарічним стажем Валентина Давиденко зараз має більше часу для занять з онукою Мариною – ученицею Київської ЗОШ І-ІІІ ступенів №115.

У листопаді поточного року виповниться сорок років, як Михайло Іванович і Валентина Олександрівна щасливо живуть разом у злагоді та любові.

Донька щасливого подружжя Давиденків – Ірина спочатку пішла дідусевою стежиною – закінчила Київське педагогічне училище та Київський педагогічний інститут. А щоб перевершити

дідуся – закінчила юридичний коледж, а потім ще й юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Син Андрій після навчання в Національній академії СБУ проходить службу в одному з підрозділів цього державного правоохоронного органу спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України.

Впродовж багатьох років Михайло Давиденко займається благодійництвом на користь тим, хто потребує допомоги. Так, наприклад, перед введенням у Сосницькому районі

в експлуатацію Бутівського будинку для людей похилого віку брав безпосередню участь у його безкоштовній комплектації різноманітним інвентарем, одягом, взуттям, електроприладами.

Завдячуючи дружнім стосункам подружжя Давиденків з німецькою родиною Дітера Вольфа – голови благодійного фонду "Чорнобиль Кіндер Гільфе", до дитячих будинків Чернігівщини та інших областей країни багато разів завозилися благодійні вантажі. При одній із зустрічей Дітер Вольф мені зізнався про те, що Михайло Іванович і Валентина Олександрівна винятково порядні та чуйні до людських проблем. Саме завдячуючи їх родині він став більше довіряти Україні.

Михайло Іванович і Валентина Олександрівна беруть активну участь у реалізації проекту нашого земляцького відділення щодо увіковічення пам'яті вихідців з Чернігово-Сіверського краю, які внесли великий вклад у розвиток вітчизняної науки, культури, медицини.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
заступник голови земляцтва

ДУШІ КРИНИЦЯ

Дзень!.. Яюсь дзвінко у вранішній тиші вдарила об дійницю заціпка хвртки. Бабуся іде доіти корову. Вранішне світло крізь перекошені двері пробивається до клуні, золотить розстелену соломку, пов'язані снопи. Вспівують об стінки дійниці тугі цівки молока...

Мені чомусь не спиться.

Цікаво, як у таку рань на вулиці? Бабуся, щось лагідно примовляючи, вигонить корову, випускає бичка. Скрипнувши дверима, виходжу на широке подвір'я, сторожко ступаю по холодному росяному споришу до хвртки слідом за бабусяю. Холодна роса обпікає ноги, судомить тіло.

– Ти куди такої рані? – тримаючи в руках довгу лозину, дивується бабуся. – Іч, який молодий та ранній.

– Та подивитися ж хочу, – аж застиг серед росяного споришу.

– А спати?

– Ай, ну, – та поза бабусяю плиг на вулицю.

А там леле моя! Ідуть одна за одною і попід лозовими тинами, і посеред вулиці і червоної, і білої, і попелястої масті круторогі корови. Ремигають, наче вітають одна одну, виходячи з дворів, і бредуть по прибитій роскою курній вулиці аж ген-ген від Кербутивки кудись далеко за село, за оточені вербами левади, замріяні ставки-копанки, вибрикують із наїжаченими дротяними намусликами телята.

Пахне теплим молоком, домашнім затишком. Вітаючись, перегукуються співучою чернігівською мовою господині. Хтось уже лаштується до роботи, брязкає відрами біля колодязя, доклепує косу. Віє теплом, вранішнім димом. Сусід дядько Степан, інвалід війни, прив'язує до велосипеда довгі зелені вудлища з червоними поплавками...

Знову сторожко споришем до клуні, під теплу ковдру. За крилатими ясенами вже зійшло сонце, ловлю перші промені. Ось вони, пробившись крізь щілини, падають на подушку, простягаю долоні, намагаючись зловити бодай один, підставляю щоку.

Та хіба вже заснеш! Заскрипіли хатні двері. Про щось стиха розмовляють тітка Шура, мати, бабуся. Здається, знову будуть жати жито.

Виходжу з клуні. У садку під вишнею вже клубочиться дим. Дядько Василь, наливши біля колодязя повні ночви води, підкидає у глиняну мазанку вербового хмизу, мати з тіткою шкребуть молоду картоплю. На розпеченій плиті вже шкварчить у сковороді баньката яєчня з салом, на

столи – покритий роскою глечик молока, грудка збитого селянського масла, домашній житній хліб, чисті тарілки, рушники.

Духмяний вербовий дим, проходячи крізь обсмалене вишневе гілля, сповнює сад особливим ароматом. Голосно розмовляючи, по вулиці йдуть люди: хто до лавки по хліб, хто на роботу, натужно скриплять вози з повними бідонами молока, погейкують їздам.

Сніданок. Дзижчать над розореним учора увечері кублом оси, парує молода картопля.

А по обіді босоніж до Сейму. Дівчата згрібають у ко-

пиці вчора лишень скошене сіно, пахнуть медуниці, ромашки, над заливним ставком голосно кигиче і падає на крило степова чайка. Широкий Сейм ліниво котить свої теплі прозорі хвилі, то тут, то там скидаються, втікаючи від зубастої розбійниці-щуки, верховодки, плотва. На тому березі дзвінко впадає в річку прохолодний струмок. Берегові ластівки з криком кружляють біля своїх нір, годуючи ненаситне потомство. Дядько Степан, примостившись під кущем верболозу, ще й

досі вимахує довжелезними вудлищами. Перевозячи підводи з сіном, натужно скрипить старий паром. Хвацько підкрутивши вуса, димить своєю люлькою-катюшею перевізник.

Кремезні косарі перебирають держалнами блискучу трос-лебідку, тримають коней. Наїжачившись граблями, стиха хіхикають, спостерігаючи за парубками і підморгуючи старому, дівчата. Свіжо сплетені кошики з яблуками, сливами, в'язанками цілющих трав. Скрипить старий паром...

Вечоріє. Літній дядько перевозить широким баркасом до табору порожні бідони для молока. Доярки закінчують доіти корів, лунають сміх, веселощі... Прогуркотів трактор. По садках курять-димлять, готуючи пізню вечерю, мазанки. Вечірній туман огортає левади. Десь далеко, ще зовсім несміливо, наче на пробу, злітає пісня:

**"Ой у лузі, лузі
Червона калина..."**

Спалахнула перша зоря. Вечір. Душі криниця...

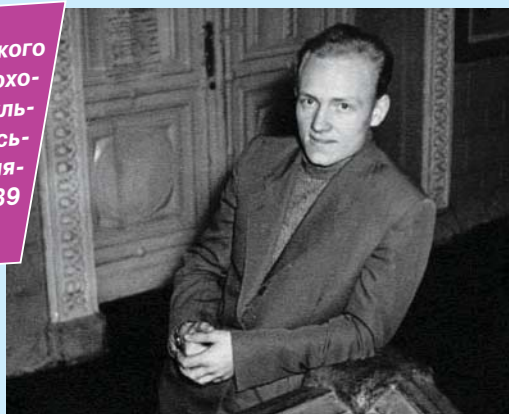
Ілля ІСНЮК
м. Олевськ
Житомирської області

Шановна редакціє!
У цьому році я став передплатником вашої газети. Чернігівщину знаю й люблю ще з дитячих літ. Моя мама родом із села Нові Млини Борзнянського району, тож кожного літа канікули проводив у бабусі. Звідти й найяскравіші спогади дитинства, які постійно повертають душу в минуле. Хотілося б побачити в вашій земляцькій газеті і свою замальовку, яку присвятив своїй матері Галині Федорівні Існюк.

Від редакції:
**радіємо, що живуть в інших краях справжні патріоти
Сіверщини й подаємо надану нам замальовку.**

Багато славних імен українського народу потребують широкого відкриття в рідній державі. Серед них і наш земляк, батько якого походив із старовинного села Жеведь. Саме студент історичного факультету Харківського університету Петро Стахов став бійцем студентського батальйону й загинув під Москвою у грізні часи Великої Вітчизняної. Син же Олексій, про якого мова, народився на Херсонщині в 1939 році, щоб назавжди зберегти любов до рідного Сіверського краю.

Математика гармонії

Ящасливий, що можу похвалитися близькими стосунками з ним в студентські часи. Після школи Олексій вступив на гірничий факультет КПІ, але через три роки нас перевели до Харківського авіаінституту. Саме там, на радіотехнічному факультеті, ми стали друзями. А далі Олексій працював інженером у конструкторському бюро приладобудування – під цією назвою ховалася надсекретна космічна фірма СРСР, яка розробляла системи керування ракетами. Теорія знайшла добру практичну підоснову, і в 1963 році О.Стахов стає аспірантом кафедри технічної кібернетики Харківського інституту радіоелектроніки. Розпочався стрімкий шлях нашого земляка у велику науку. Спершу був захист кандидатської дисертації, а через п'ять років він став наймолодшим радянським доктором технічних наук в галузі обчислювальної техніки.

А в науці Олексій Петрович послідовно розробляє свій напрямок теоретичної метрології, який приніс йому світову славу. Відбиті вони в перших його книгах "Введення в алгоритмічну теорію вимірювання" та "Коди золотої пропорції". Він сформулював концепцію комп'ютерів нового типу Фібоначчі, які підвищували інформаційну надійність у порівнянні з класичними машинами. Його винахід запатентували у восьми передових країнах світу.

Паралельно була робота в вузах Таганрога, Вінниці, де він очолював спеціальне конструкторсько-технологічне бюро "Модуль", яке займалося розробкою завадостійкого процесора Фібоначчі, в якому виявлялося 99,9% усіх помилок, що виникають у результаті збоїв електронних елементів. На жаль, після розвалу СРСР фінансування припинилося, і унікальний колектив розпався.

Добре знання німецької та англійської мов і світове визнання дозволили Олексію Петровичу успішно працювати в Австрії, Німеччині, Лівії та Мозамбіку. А в 2004 році він разом із родиною мусив виїхати до Канади, де працює й нині. Що ж, підтвердила-

ся біблійська істина про те, що нема пророка у своїй стороні... Та це не означає, що він повністю порвав із Україною. Постійно розвиваючи власний напрям у науці під назвою "Математика Гармонії", він на пропозицію російської Академії Тринітаризму створив Інститут Золотого Перетину, в якому працюють учені з України, Білорусі та Росії, а земляки обрали його дісним членом Наукового товариства імені Т.Шевченка в Канаді. Суть відкриття О.Стахова полягає в тому, що ідея математичної гармонії, яка виражається з допомогою "тіл Платона", золотого перетину, чисел Фібоначчі та їх узагальнень, повинна стати початком будь-якого дослідження в галузі фундаментальних наук.

Перелік наукових досягнень професора Стахова просто вражаючий: 500 наукових публікацій, серед яких 65 зарубіжних патентів, 130 авторських свідоцтв. От тільки що ми, в Україні суціль, поки що маємо відкривати ім'я сучасного генія. Хоча перші позитивні зрушення вже є.

В жовтні 2010 року в Одесі на базі Національного університету ім. Мечнікова відбувся перший Міжнародний конгрес із "Математики Гармонії". Він певним чином увінчав зусилля відомих учених України, Білорусі й Росії, які створили неформальне об'єднання слов'янських учених під назвою "Слов'янська "Золота" група".

Можу з упевненістю відзначити, що вченими кількох країн зроблено великий крок у напрямку підтримки пропозицій Олексія Петровича щодо впровадження в учбовий процес університетів курсу Математики Гармонії. Що ж стосується його величезної спадщини в галузі комп'ютерів Фібоначчі, вимірювальної техніки, шифрування інформації тощо, то пора вже перейти до розробки технічних засобів на основі наукових досягнень О.Стахова. Причому, я вважаю, що Україна просто не має права віддавати іншим країнам ці важливі для своєї економіки роботи.

Напрошується кілька наболілих питань. Хіба професор Стахов з його доробком не гідний стати принаймні членом-кореспондентом НАНУ; чи не пора видати його новаторські книги українською мовою, тим більше, що він залишається громадянином України й за океаном; чи не пора виділити кошти для створення комп'ютера Фібоначчі вдома, доки не зробили це в інших країнах. Поки що тільки Одеса провела ще один Конгрес і збирається провести черговий науковий форум у нинішньому році. Цього дуже мало, слово за державою.

На завершення я висловлюю надію, що й наше славне Чернігівське земляцтво, членом якого за моєю ініціативою став видатний учений Олексій Стахов, теж зможе пробудити інтерес до всесвітньовідомого вченого.

Юрій ЦИМБАЛІСТ,
член Спільки письменників Росії,
заступник співголови
Чернігівського земляцтва в Москві

Він народився 25 червня 1952 року в Мені. Але дитинство та юність провів в селі Жовтневому, де працювали вчителями його батьки. Батько Микола Вахненко викладав фізику, а мати Наталія біологію та хімію. Нині матір – пенсіонерка проживає в селі Заворичі Броварського району Київської області. Рідне село Жовтнєве славалося красивою природою із розкішними сінокосами і знаходилося за 6 км від Десни. Тому Олександр, будучи ще хлопцем, багато часу віддавав рибній ловлі та відпочинку на славетній річці. Враження від дитячих років, проведених серед чудової сіверської природи, залишилися для Олександра Миколайовича назавжди, як одні із кращих.

В 1969 році юнак закінчив із золотою медаллю Жовтнєву середню школу і вступив до Дніпропетровського медичного інституту на стоматологічний факультет. Ще із дитячих років Олександр цікавився медициною. Як того хотів, так і сталося у його житті. А вступив на стоматологічний факультет через те, що там був найменший конкурс. Але при цьому його завжди цікавила більше загальна медицина і тому до того, як зайнятися адміністративною роботою на нинішній посаді головного лікаря, працював хірургом-стоматологом. Без роботи не нудьгував, оскільки стоматологія одна із наймасовіших спеціальностей по кількості як пацієнтів, так і лікарів. Потреби у стоматологічному лікуванні колосальні, бо стоматологія є не тільки косметикою та красивою посмішкою, а загалом і питанням здоров'я, оскільки багато хвороб починається і діагностується саме через ротову порожнину.

В 1974 році Олександр Вахненко закінчив медичний інститут з відзнакою і влаштувався працювати стоматологом-протезистом Талалаївської центральної районної лікарні. Далі працював інспектором лікувально-профілактичної допомоги Подільського районного відділу охорони здоров'я м. Києва. А з 1977 по 1986 рік він лікар-стоматолог, стоматолог-хірург Київської клінічної лікарні МОЗ України з обслуговування водників. Після реорганізації відділення в Київську центральну басейнову стоматологічну поліклініку МОЗ України з 1986 року – заступник головного лікаря з медичної частини, а з 1998 року по цей час – головний лікар поліклініки.

Нині Олександр Миколайович добрим словом згадує часи, коли нинішній заклад підпорядковувався "Укррічфлоту" очолюваного видатним флотоводцем Миколою Славовим, який завжди опікувався медичними послугами для своїх підлеглих. Саме завдяки йому і з'явилася поліклініка. Він знайшов великі кошти для закупки нового обладнання, реорганізації та ремонту тодішньої поліклініки, яка була започаткована ще на початку 30-х років. Із М.Славовим Олександр Вахненко був у дружніх стосунках і на посаду головного лікаря його призначив саме він. Тоді по славному Дніпру, Дунаю, по Середземному й Чорному морях ходило багато суден і у сфері річкового водного транспорту було залучено на роботу

багато людей. Тоді поліклініка надавала медичну допомогу плаваючому складу та робітникам річкового флоту як на суші, так і безпосередньо на судах. Зокрема, сам О.Вахненко неодноразово ходив у рейси на круїзних, риболовних, транспортних судах і у спеціально обладнаних кабінетах надавав стоматологічну допомогу безпосередньо хворому персоналу, а у разі необхідності і туристам. Тому великий відрізок життя Олександра Миколайовича пройшов саме на флоті у плаванні по Дніпру, Чорному морі та Дунаї. Вражень від тих часів у нього залишилося багато.

Зараз після великих змін та реорганізації стоматологічна поліклініка відійшла від "Укррічфлоту" і з 2012 року стала центральною стоматологічною поліклінікою Міністерства охорони здоров'я України.

Олександр Вахненко має вищі атестаційні категорії з хірургічної стоматології та організації і управління охороною здоров'я. В 2012 році захистив дисертацію, присвячену концепції розвитку стоматологічної допомоги населенню України в контексті реформування медицини, що нині відбувається, і отримав звання кандидата медичних наук. Саме через роботу над дисертацією Олександр Миколайович останні три роки відійшов від активної земляцької роботи, якою займався до цього, беручи участь у всіх заходах та програмах із допомоги малій батьківщині. Та й батьківської хати вже немає і тому приїздить до отчого порогу, щоб пошанувати батька у поминальні дні. Але часи змінюються і нині, вже після захисту наукової роботи, він має бажання все більше залучатися до земляцької роботи.

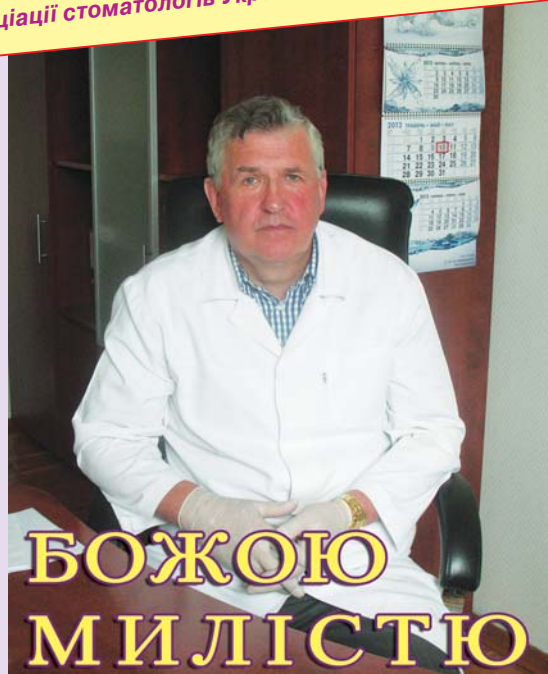
О.Вахненку Указом Президента України присвоєно звання Заслужений лікар України. Він нагороджений Почесною грамотою МОЗ України, Подякою Міністра охорони здоров'я. Наказом Міністра охорони здоров'я введений до складу Координаційної Ради з питань стоматології та Центральної атестаційної комісії МОЗ України. Неодноразово обирався до Координаційної Ради Асоціації стоматологів України, в 2010 році обраний її віце-президентом.

Олександр Миколайович багато зусиль докладає для вивчення та пропаганди вітчизняної стоматології. І нині вона вже не поступається кращим взірцям зарубіжних країн, а є навіть такі клініки, до яких приїзять лікувати зуби і з-за кордону. Для цього у вересні в Україні зберуть перший національний український стоматологічний конгрес, на якому будуть показані наші досягнення.

Олександр Миколайович має дружину Ларису, яка працює завідувачкою відділенням НДІ хірургії і трансплантології імені О.О.Шалімова АМН України. Із нею вони виховали двох дітей, Галину та Наталію, які подарували їм п'ять онуків. А це вже добра заявка на вічність.

ЛІКАР

В нашому земляцтві багато відомих людей, які натхненно працюють як для земляцтва, так і держави. Одним із таких є заслужений лікар України, кандидат медичних наук, віце-президент Асоціації стоматологів України Олександр Вахненко.

БОЖОЮ МИЛІСТЮ

Леонід РУСИЧ
Фото автора

Батько, Іван Петрович, лікар, хірург, завідувачий Мало-Лиственською лікарнею, самовіддана і улюблена у свою працю людина. Високі здібності та професіоналізм його врятували не одне життя жителів як району, так і області. Величезний досвід, набутий ще з довоєнної пори, а також на фронтах Великої Вітчизняної війни та у повоєнний період, сформували Івана Петровича як одного з відомих та талановитих фахівців медицини, а його людяність і розуміння чужої біди завоювали визнання, повагу та шану всіх, хто знав його і хто хоч раз спілкувався з ним. На жаль, Іван Петрович уже понад 15 років, як пішов з життя.

Мати, Ольга Якимівна, вчителька Суличівської восьмирічної школи. Понад 40 років віддала вихованню та навчанню школярів, сіяла в їх душах добре, розумне та вічне. На даний час в селі немає жодної оселі, де б не було її вихованців. Сьогодні це вже дорослі, а дехто і в літах люди, серед яких орденосносці, поважні посадовці та серйозні бізнесмени. Пам'ятає всіх їх старенька вчителька і живе тією пам'яттю та спогадами, особливо коли навідується до неї старший синок.

Які тільки історії не згадуються в такі хвилини, і всі вони стосуються школи, навчання, бо і сам Микола Іванович – не тільки син, а і учень Ольги Якимівни. Тож, мабуть, не лише з молоком матері, а і з її вчительськими настановами син увібрав працелюбність, творче натхнення та наполегливість у роботі. Чи не тому педагогічна праця стала для Миколи Івановича одним із його творчих здобутків. Саме материнська методика та підходи до виховання і навчання складають основу його педагогічної майстерності. Щира синівна вдячність матері та глибока шана завжди були головною рисою поведінки у житті Миколи Івановича.

Після закінчення Суличівської восьмирічної школи в 1964 році та Ріпкинської середньої школи в 1966 році Микола Іванович навчався в Миколаївському ПТУ № 35 Львівської області за спеціальністю буріння нафтових та газових свердловин. З 1967 по 1968 рік працював помічником бурильника в Чернігівській експедиції глибокого буріння. Колективом, в якому працював Микола Іванович, було розроблено дві свердловини глибиною до 3 000 м. та визначено ймовірність покладів нафти та газу в місцевості, де проводилося буріння.

З травня 1968 року у Миколи Івановича почався новий життєвий період – служба у Збройних Силах. Ще з дитинства мріяв про військову службу та офіцерську кар'єру, захоплювався воєнною літературою, уважно слухав фронтові спога-

ди батька та його побратимів – ветеранів Великої Вітчизняної війни. Тож, мабуть, і не випадково юнак так наполегливо з року в рік пробує свої сили щодо вступу до військового вузу.

На жаль, зробити це йому вдалось лише з четвертого разу, але ж якою була радість, коли це сталося, коли солдат 59 окремого розвідувального батальйону 35 мотострілецької дивізії Зубок М.І. у вересні 1969 року змінив свої солдатські погони на погони курсанта Ташкентського вищого загальної військового командного училища. Вчився Микола Іванович наполегливо, проявляючи активність та ініціативу, чому сприяв отриманий ним досвід виконання бойових завдань у ході збройного конфлікту в Чехословаччині в 1968 році. Пам'яттю про ті події залишились шрами бойового поранення та спогади далекого минулого.

Швидко пройшов час навчання, наче і не було тактичних занять у 50-градусну спеку, навчань в пустелі Кара-Куми, 40-кілометрових маршів щомісяця. За напруженим навчанням непомітно спливали чотири роки курсантського життя. У 1973 році Микола Іванович з відзнакою закінчує училище, отримує перше офіцерське звання "лейтенант" і призначення командиром розвідувального взводу у ... свою частину, рідний 59 окремий...

З 1973 по 1978 роки Микола Іванович проходив службу на різних офіцерських посадах у розвідувальних частинах та органах, виконував відповідні

завдання, яких вимагало від нього керівництво та диктувала практика військоворозвідувальної роботи. Разом з тим, плани подальшої кар'єри, обсяги та масштаби роботи поставили нове завдання – удосконалити свою професійну підготовку, підвищити її рівень.

З 1978 по 1981 роки старший лейтенант М.Зубок – слухач розвідувального факультету Військової Академії ім. М.В. Фрунзе. Колеги Миколи Івановича, згадуючи своє навчання там, звертають особливу увагу на високу наполегливість та результативність. Протягом всього періоду перебування слухачем академії Микола Іванович не отримав жодної оцінки "добре" – всі тільки "відмінно". Тому не випадково, що кафедра розвідки запропонувала йому зразу ж після закінчення навчання місце в ад'юнктурі академії для підготовки кандидатської дисертації, що було винятком у практиці підготовки військових вчених.

Так само активно і наполегливо, як і в ході навчання в академії, Микола Іванович забезпечив розробку кандидатської дисертації та здійснив успішний її захист і уже кандидатом воєнних наук в 1984 році був призначений старшим

викладачем кафедри розвідки Київського вищого загальної військового командного училища ім. М.В. Фрунзе. Для майора М.Зубка почався новий етап професійного становлення – педагогічна робота. Якраз тут розкрились його нові якості та професійні риси. Втілюючи в практику підготовки фахівців військової розвідки нові методи навчання і удосконалюючи свою педагогічну майстерність, Микола Іванович досить швидко завойовував високий авторитет серед курсантів і офіцерів училища. Оцінкою його роботи стало висунення колективом кафедри уже через рік його кандидатури на посаду заступника начальника кафедри. Там Микола Іванович зміг започаткувати нову методику підготовки майбутніх офіцерів-розвідників, суттєво удосконалити та розширити програму їх навчання, створити потужну матеріально-технічну базу підготовки фахівців. Тож, мабуть, цілком виправданим було дострокове присвоєння Міністром оборони СРСР Миколі Івановичу у 1990 році військового

звання полковника та призначення його на посаду начальника кафедри розвідки. За період з 1984 по 1990 роки Миколою Івановичем було розроблено 5 навчальних програм із спеціальних дисциплін підготовки військових розвідників та видано біля 50 навчальних посібників, статей, методичних, наукових та інших видань, у авторському колективі видано три підручники. Оцінкою такої роботи було присвоєння йому у 1990 році звання доцента.

У зв'язку з ліквідацією училища ім. М.В. Фрунзе у 1992 році з ініціативи полковника М.Зубка було збережено педагогічну школу підготовки офіцерів військової розвідки і основний склад фахівців-педагогів та започатковано підготовку зазначених фахівців для Збройних Сил України на базі Київського вищого танкового інженерного училища. У зв'язку із завданнями, які постали в нових умовах перед Збройними Силами України, певних змін вимагала і підготовка військових кадрів.

За таких обставин під керівництвом Миколи Івановича було створено робочу групу і в короткий термін розроблено нові навчальні плани та програми підготовки фахівців військової розвідки, створена необхідна матеріально-технічна база, видана навчально-методична література. У 1993 році на базі Київського інституту Сухопутних військ створюється розвідувальний факультет, який очолює полковник Микола Зубок і протягом року здійснює керівництво його діяльністю. За активну наукову та педагогічну роботу йому присвоюється звання професора. Та тривале фізичне і моральне навантаження, суворі умови роботи озвалися серйозними хворобами. У 1994 році Микола Іванович за станом здоров'я переводиться на посаду професора кафедри оперативної розвідки військово-дипломатичного інституту Академії Збройних Сил України. А у 1995 році Микола Іванович закінчив військову службу, віддавши їй 28 років.

Почалось зовсім інше життя. Проїшовши підготовку в

Інституті вищих управлінських кадрів Академії народного господарства при Уряді Російської Федерації і практику в банку "Leumi" (м. Натанія, Ізраїль), Микола Іванович призначається заступником директора Інституту банкірів. З метою отримання фахової підготовки в період з 1996 по 1998 роки проходить навчання в банківській Академії Німеччини. Потому він здійснює розробку теоретичних основ безпеки вітчизняного бізнесу. Започаткована та обґрунтована Миколою Івановичем програма підготовки фахівців з безпеки бізнесу знайшла в даний час свій розвиток у багатьох вузах (КНЕУ, КНТЕУ, МУФ, Університеті "КРОК" та ін.). За його ініціативою та при безпосередній участі з 2002 року у Київському національному торговельно-економічному університеті започатковано підготовку фахівців за спеціалізацією "Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності", а з 2011 року у Київському національному економічному університеті ім. Вадима Гетьмана за магістерською програмою "Економічна безпека фінансових установ".

Наш земляк розробив та видав понад 70 навчальних, навчально-методичних та наукових видань, статей. Окремі роботи з питань безпеки бізнесу видано не тільки в Україні, а і в деяких країнах СНД. Наукові та педагогічні здобутки Миколи Івановича оцінено науковими колективами Академії наук вищої освіти України та Академії педагогічних і соціальних наук Російської Федерації. З 2004 року Микола Іванович академік Академії вищої освіти України, а з 2005 року дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук Російської Федерації. За самовіддану та творчу роботу його відзначено урядовими нагородами Радянського Союзу та інших країн. У 2004 році Миколу Івановича нагороджено знаком "Відмінник освіти України".

За заслуги у відродженні духовності серед студентської молоді, активну пропаганду моральних та толерантних відносин українського студентства, участь у відродженні православ'я Миколу Івановича нагороджено медаллю та орденом Святого Кирила і Мефодія Української православної церкви Київського патріархату.

Активна та змістовна участь М.І.Зубка у роботі земляцтва оцінена нагородами Чернігівської обласної державної адміністрації, Ріпкинської районної державної адміністрації та районної ради, а також Товариства "Чернігівське земляцтво".

В даний час Микола Іванович професор кафедри банківської справи Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана та професор кафедри Київського національного торговельно-економічного університету. Бере активну участь у громадській діяльності, є членом Ради об'єднання ветеранів розвідки України.

Володимир КОВАЛЕНКО,
голова Ріпкинського відділення земляцтва

Доволі часто доводиться чути (і не лише від колег-депутатів): "Ми тримаємо руку на пульсі!". Мовляв, ми – у курсі всіх справ і подій, будьте спокійні, ми про вас подбаємо.

Такі декларації часом виголошують навіть найвищі посадовці. Особливо коли вони, щільно оточені загоном охоронців, виїждять із центру на місця для зустрічі з народом...

Мої поїздки на зустрічі з мешканцями населених пунктів чотирьох районів Чернігівщини (в одному з яких розташоване й моє рідне село) відбуваються постійно, майже щотижнево.

На цих зустрічах немає гри у начальників і підвладних. Хіба що сам нерідко почуваяся підвладним, зокрема, коли веду депутатський прийом громадян у якомусь селі, де наймолодшому мешканцю вже понад 60 років, а село не живе, а доживає.

Тому запрошення взяти участь у звітних зборах Велико-Дирчинської сільради Городнянського району було лише одним з приводів моєї чергової поїздки.

У залі сільського клубу, де на видному місці перед сценою встановлено металеву піч-"буржуйку", було не холодно. Мабуть, тому 57 присутніх спочатку слухали конкретну, докладну і змістовну доповідь сільської голови Валентини Сергіянської та пояснення секретаря сільради Ольги Мехед досить спокійно.

Діловий характер і відвертість цієї доповіді могли б бути чудовим прикладом для багатьох столичних "ерудитів". Сільрада об'єднує три села: Великий Дирчин, Смячин і Конотоп. 438 громадян мешкають у 137 обійствах, 38 хат з відповідними ділянками – порожні.

Демографія – вбивча: упродовж 2011 року померло 16 осіб, не народилось – жодної. 148 пенсіонерів, 47 школярів, 7 дошкільнят.

Є фельдшерсько-акушерський пункт і амбулаторія із застарілим стоматологічним обладнанням, три продуктові крамниці, розбиті дороги з залишками асфальту між широкими калюжами, частково проведено газифікацію.

Над головною сільською вулицею вночі де-не-де ще можна побачити лампочку, але нові нема кому вкрутити, бо й бажання такого на разі немає.

Місцеве самоврядування розвивається, як мокре горіть: люди вже розвинулися до поняття місцевого, але ще ніяк не можуть освоїти поняття самоврядування. Все

випирається у пост-совєцьку колгоспну свідомість: має хтось зробити, але не я.

Проте, сільраді вдалося забезпечити всіх мешканців газобалонами, упорядкувати могили і пам'ятники полеглим воїнам, провести ремонт автобусної зупинки (хоча автобусного сполучення

безпосередньо з райцентром немає), зробити косметичний ремонт у трьох сільських клубах, у будинку сільради. Державні акти на право власності на землю видані практично всім бажаючим.

Бажаючі, в абсолютній більшості, передали свої наділи в оренду і чекають на отримання орендної плати з урахуванням вартості землі, яка тут становить 19094 грн за гектар. Кінці власників великих фермерських господарств, одне з яких тут господарює на 6200 га орендованих площ, тягнуться до столиці.

Але стосунки між власниками землі і власниками фермерських господарств, на разі, складаються цілком пристойно: у 2012 році планується перерахувати на рахунок сільради 458 тис. грн.

Планується. А поки що чи не головним джерелом доходу місцевого бюджету залишається так зване "самооподаткування", яке щороку селяни визначають голосуванням (нині проголосували за 20 грн. з особи).

За ці кошти куплять лампочки, фарбу і крейду для чергової косметики школи і клубу, вириють канаву для сміттєзвалища за селом, а, може, ще вистачить на

ТРИМАЮЧИ РУКУ НА ПУЛЬСІ...

кілька машин піску, щоб підсипати дамбу, яку щороку розмиває весіння повінь...

Проголосували й за угоду з електриком – 70 грн. за те, що раз на квартал обслуговуватиме вуличне освітлення.

Районне керівництво на всі прохання селян про фінансову допомогу з пекучих проблем відповідає однаково: немає в бюджеті. І це тоді, як майже всі податкові надходження осідають в районі.

Натомість, якщо сільрада хоче придбати найнеобхідніше, контролюючі органи тут як тут: чому не провели тендер (караул – корупція!). А де той тендер, коли постачальник лише один? Словом, є кому контролювати, нема кому хоча б поспівчувати, не кажучи вже про допомогу.

Збори проходили досить жваво і загалом помірковано й демократично. Проте й тут знайшовся місцевий демагог-ленінець, якому хіба що броньовика не вистачало, що не завадило йому робити власну доповідь, перекривавши всіх.

Селяни заслухали (майже не слухаючи) виступ дільничного інспектора міліції, який повідомив, що впродовж минулого 2011 року на території трьох сіл сільради не сталося жодного злочину, лише кілька адміністративних порушень.

Рішуче виступив редактор газети "Новини Городнянщини" Леонід Якубенко, який пояснив, що причиною всіх наших негараздів є те, що МВФ не захотів надати Україні кредитів і закликав селян об'єднатися на вирішенні спільної проблеми (щоправда, не конкретизувавши якої).

А що – я? Я також виступив із коротким словом, запитавши на початку, у кого з присутніх покращилось життя вже сьогодні, тобто впродовж останніх двох років. Запитання викликало відповідну реакцію...

Зрозуміло, що я виклав своє бачення проблем та їх розв'язання в Україні, а особливо на місцевому рівні, де люди ще й не бралися до боротьби за свої законні й Богом дані права.

Але для мене було важливим не лише почути людей, а й виконати певні обов'язки. Отож того дня провів депутатський прийом громадян (зокрема, мав цікаву бесіду із Єфросинією Кравченко), завітав до хати місцевого активіста, вимогливого громадянина села Конотоп і автора дописів у місцеву газету Анатолія Ляповки.

Мою зацікавленість викликала нещодавно опублікована у газеті "Новини Городнянщини" стаття Анатолія Яковича під заголовком "Хто за що бореться?".

Чесно й відверто автор змалював ситуацію в Україні такою, якою її бачать люди села: до влади приходять особи і сили під різними прапорами, але всі вони піклуються не про Націю і Державу, а про особисте збагачення та особисті перспективи.

Під час нашої бесіди А. Я. Ляповка зазначив, зокрема: "У нашому Конотопі я допоміг понад 100 односельцям оформити документи і подати до суду з вимогою виплати передбачених законом грошей для дітей війни. Суд прийняв всі документи, ухвалив задовільне рішення для всіх і передав до виконавчої служби, щоб Пенсійний фонд виплатив згідно з законом.

А що на те робить Пенсійний? А він відповідає, що на це не передбачено грошей у бюджеті. Виходить, коли,

наприклад, я порушу правила дорожнього руху і травмую, не дай Боже, людину на переході, суд зобов'яже мене виплачувати на лікування травмованого, а я скажу, що на це не передбачено грошей у моєму бюджеті.

Якби так насправді сталося, прийшла б виконавча служба і забрала в мене телевізор чи холодильник, інше майно на виплату постраждалому. Бо тоді державні чиновники захищали б свої права за рахунок громадян. А коли йдеться про захист моїх законних прав за рахунок держави, тоді на це не передбачено грошей у бюджеті.

За що не візьмись, чиновник не відповідає ні за що. Ліки нам тут продають по 98 грн. за упаковку, а в Чернігові вони коштують 75 грн. А мінімальну пенсію отримують однаково: той, хто пропрацював 35 років і той, хто працював 10 років".

Як голова місцевої ветеранської організації, Анатолій Якович також тримає руку на пульсі...

Відвідав я й місцеву школу (якраз діти мили підлогу), порозмовляв із вчителями, подивився учнівські зошити. Звичайна сільська школа I–II ступенів: 33 учні, 8 вчителів.

Учениця 9 класу Наталія Коливан вміє розв'язувати задачі не гірше (а може, й краще) за столичних однокласників. Зрештою, пропоную спробувати й читачам:

"Периметр прямокутної ділянки землі – 34 метри, а діагональ – 13 метрів. Знайдіть сторони ділянки та її площу". Оце вам початок ринку землі – розрахунки у шкільному зошиті, за які школярка отримала вісім балів.

Впродовж останніх двох років цю школу вже кілька разів загрожували закрити. У цьому випадку знову державні чиновники захищають свої права за рахунок громадян.

Бо й тут йдеться не про захист законних прав селян і їх дітей на освіту за місцем проживання, а про зручність "роботи" чиновників, які на освіту сільських дітей не передбачили грошей у бюджеті.

Катастрофічна демографія чітко відображає стан справ на селі й наслідки "керівництва" в період так званої незалежності. У подальшому ситуація лише погіршується, бо й тій сільській молоді, яка ще є, немає де працювати. А тут ще й школу хочуть закрити...

Чиновники також кажуть, що тримають руку на пульсі життя села. Щоправда, цей пульс щороку слабшає...

Отак я отримав додаткову, різнобічну й дуже конкретну інформацію про життя у не такій вже й глибинці, де мешкають наші годувальники, котрі давно нічого доброго не чекають від держави.

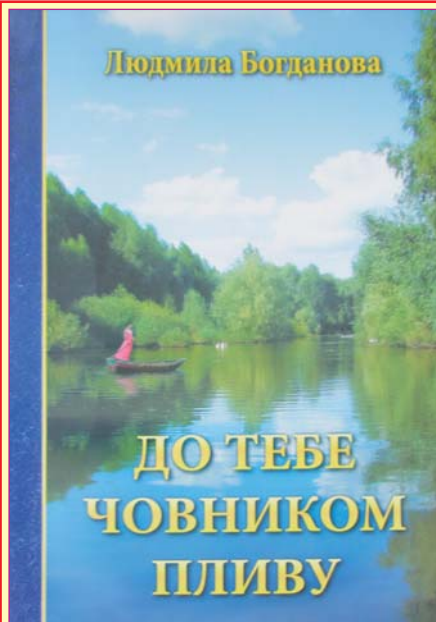
Від держави, владу в якій продовжує монопольно тримати самовпевнена бюрократія ринкової (ні – базарної!) орієнтації. А тому пульс життя селян вже давно має мало спільного з пульсом інтересів тих, хто "решаєт вопросы" у високих і середніх кабінетах на Печерську.

Повернувшись до Києва, підрахував арифметику дня: виїхав о 7:30, одразу почав працювати з моїми помічниками в машині та по телефону, повернувся о 20:30, робочий день – 13 годин.

Проїхав 450 кілометрів, замість обіду мав каву на автотранспортній станції. Нічого особливого не сталося, – один із багатьох подібних робочих днів.

Чиновники також кажуть, що тримають руку на пульсі життя села. Щоправда, цей пульс щороку слабшає...

Віталій КОРЖ,
народний депутат України

ПРО історію малої батьківщини

Із тривогою і боєм суспільство сприймає занепад українського села. Молодь у пошуках роботи тікає до великих міст, а то й за межі Батьківщини. Залишаються на селі лише пенсіонери, які з дитячих років своєю невтомною працею в колгоспах "заслужили" мізерні пенсії. Село спивається, деградує.

Знак любові

У творчому житті нашого земляцтва чергова приємна новина – з'явилася пісня Прилуцького осередку. Вірші написав Борис Харитонов, музику Левко Колодуб. Пропонуємо читачам газети познайомитися із текстовою частиною вокального твору.

*Ми земляки! Наш рідний край –
чарівний,*

*Де наші школи, друзі і рідня...
Він виборів життя в боях нерівних,
Батьки в них гартувались, як броня
Приспів:*

*Талалаївка, Срібне, Прилуки
В осередок прилуцький ввійшли,
Ніби всі ми взяли за руки,
Щоб не знати ніколи розлуки,
У земляцтві ми силу знайшли.*

*Були в краю тім перші поцілунки,
У багатьох ще й перші випускні,
У чистоті й несхибності стосунків
Народжувались вірші і пісні.*

Приспів.

Про звичайнісіньких людей одного села, назва якому Ковчин, розповідає Людмила Богданова в історичному нарисі "До тебе човником пливу". Ця книга – вимога часу. Вона не є першою в даному жанрі і, упевнений, не остання. Подібних нарисів стає все більше в Україні. І мені здається, треба їх збирати і концентрувати в одному місці. Адже це не просто історія села, написана за спогадами односельчан, це – свідчення про життя людства на певному етапі у певному регіоні.

Людмила Анатоліївна Богданова працює медичною сестрою в Куликівській районній лікарні за професією і за покликом душі. Ще навчаючись у школі, виношувала думку написати книгу про земляків – трудівників села. В класі найкраще від усіх учнів писала твори на уроках літератури, дуже любила предмет – історію. І ось маємо досить солідний історичний нарис про рідне придеснянське село.

Спілкуючись з односельцями, отримувала здавалося б буденну інформацію. Але висловлювання земляків давали можливість розмотувати клубочок мудрості віків. Знайдені архівні матеріали і матеріали археологічних розкопок доповнили розповіді і легенди, що дійшли до наших днів.

З любов'ю і щирою вдячністю згадує Л. Богданова про кожного земляка, у кожного знаходить позитивні риси характеру, хоча в житті, як на довгій ниві, всяке буває. В історичному нарисі багато фотографій, які є по суті історичними документами. Вдивляючись у молді обличчя трударів, я згадую дитинство, адже практично всі механізatori були у нас вдома. В часи 60 – 70-х років колгосп виділяв гроші і натуральні продукти, щоб люди відзначали дати радянської доби. Святкували, як правило, у бригадира. А мій батько певний час працював бригадиром тракторної бригади.

Ковчинці горді тим, що в нашому селі у сім'ї місцевого приходського священика П.Г.Деполовича народилася Лідія Платонівна Деполович (1869–1943 р.р.) – автор українського букваря, який видавався з 1938 по 1956 рік. Фактично тут розпочинала вона і свою вчительську біографію у земській школі.

З перших років радянської влади до

сільської Свято-Георгіївської церкви священнослужителем призначається Капшученко Микола Васильович. На початку 30-х років священика було вислано, церкву зруйновано, а в будинку, де він проживав, розмістили два шкільних класи. Не затаїла злобу дочка попа Раїса (рік народження 1910). Для неї понад усе був патріотизм, а не влада радянська чи якась інша, головною була любов до рідної землі і Вітчизни. В часи фашистського лихоліття, працюючи солісткою в Київському театрі опери та балету (а співала вона, за спогадами старожилів села, чудово), Раїса Миколаївна Окипна була також одним із київських підпільників. Вивідуючи інформацію у фашистських офіцерів, вона повідомляла про неї патріотів. Про це розповідає двосерійний фільм "Два роки над прірвою". Викрита зрадником Раїса загинула в застінках гестапо. І ми гордимось тим, що на пам'ятній дошці, яка розміщена у фойє театру на честь патріотів-працівників Національної опери та балету імені Шевченка, першим стоїть прізвище та ініціали нашої землячки.

Ніжно і закохано автор описує чудову природу села та його околиць. Мріє навіть про будівництво санаторію на місці природного джерела, яке б'є з-під землі.

Одним словом, історичний нарис Людмили Богданової "До тебе човником пливу" – своєрідний пам'ятник, який уже не загубиться у віках, а закарбується у пам'яті тих, кому доля розпорядилася доторкнутися до історії Ковчина. Народний депутат України III скликання, член Комітету з питань культури та духовності Михайло Никифорович Туш так зазначив у коротенькій анотації до книги: "... золоті, коштовні скарби історії села, рідної землі, які доньки і сини надбали за віки й зберегли в пам'яті своїй, сьогодні виростили на сторінках, проросли любов'ю, святим словом, добрим та щирим".

Хочеться бачити і читати більше таких книг. Ми лише починаємо доторкуватися до історії своєї землі, адже велика історія розпочинається з історії твоєї малої Батьківщини.

Володимир ЛУЗАН,
керівник Куликівського відділення земляцтва

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'юв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.**
За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко.**
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко.**

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко.**

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.